

Nebojte se přednášet

Propagaci esperanta nikdo za nás neudělá a věříme-li v jeho užitečnost, nezbyvá, než se o ni postarat sami. Snad se vám budou hodit některé informace o tom, jak si připravit a pak přednést přednášku. Úvodem bych chtěl říci, abyste stále měli na mysli, že - téma je normální věc a jak začnete přednášet, tak se sama ztratí, - posluchači nejsou nepřátelé, nebojte se jich! Když se přebreptnete, váš kiks přijmou, stáváte se tímto jedním z nich a ne ten, kdo chce poučovat. Zkrátka, stáváte se kámošem, kámoškou. Věk nerozhoduje. - máte-li tahák, nestyďte se za něj. Je pohodlnější mluvit podle poznámek, než čist text, ve kterém můžete snadno přeskočit řádek, - máte radost, že máte možnost vyprávět o tom, co vás zajímá. Posluchače to také zajímá, a proto si vás přišli poslechnout.

Něco o přednášce. V podstatě jsou dva druhy přednášek, totiž **informativní a přehledové.**

V *informativní* přednášce mluvíme např. o finanční situaci spolku, o výsledcích měření nějakého experimentu atd. V těchto případech doporučuji před přednáškou napsat potřebná fakta např. na tabuli, nemohu-li je opticky zobrazit - promítnout. Za *přehledovou* přednášku považuji např. sdělení o činnosti spolku či o pobytu na kongresu apod. Zde doplňující obrázky a tabulky jsou přínosem...

Uvedeným rozdělením bych chtěl naznačit, jak by se mělo uvažovat při psaní konceptu přednášky. Zvážit, jací budou posluchači, co jim a v jakém rozsahu či podrobnostech chci sdělit. Při přednášce se nenechte vyrušovat dotazy. Nejste ve škole. Na dotazy je čas po přednášce. Délku přednášky určuje pořadatel akce. V každém případě si přednášku předem napište. Tzv. normalizovaná stránka strojopisu (60 úderů, tj. písmen i mezer na řádku a 30 řádků na stránce) reprezentuje asi 3 min. předneseného textu.

Jak jsme se učili ve škole, přednáška by se měla skládat ze tří částí: úvod, stať a závěr. V úvodu v jedné či ve dvou větách se řekne, o čem se bude dále mluvit. Stať věnujeme danému tematu, důležitá fakta zdůrazníme a mezi ně vložíme "zajímavosti", aby si posluchač "odpočinul". Nezabíháme do detailů, není-li to nezbytně nutné. Ty necht' jsou v písemném textu např. ve sborníku, nebo se jim věnujeme při diskuzi.

V závěru stručně zopakujeme, co jsme řekli, aby ti, co spali, věděli, o co šlo. Zbude-li čas a souhlasí-li organizátor akce, požádáme posluchače o dotazy.

Příprava na přednášku. Je výhodné mít přednášku napsanou asi dva týdny předem. Pak využijte každé volné chvílky a představte si, že tu přednášku - bez papíru - přednášíte. Mluvte "v duchu" či šeptem. To můžete dělat při cestě do práce, při oblékání či čekání na partnera... Kdykoliv a kdekoliv. Zkrátka, říkejte si, co jste napsali a do textu se podívejte, zda jste něco nezapomněli, třeba až večer doma. Brzy poznáte, že věty v písemném projevu jsou zbytečně dlouhé, že posluchač může ztratit

souvislost a že hovorový projev je pro přednes výhodnější. Zkuste si doma říci přednášku nahlas. Že váš hlas bude znít dutě, je pochopitelné, v místnosti jste sami. Tak zní i ve velkém sále. Jsou-li posluchači, hlas zní jinak. Jak před hlasitým přednesem, tak při nácviu přednášky "v duchu" se hluboce nadechněte a zhluboka dýchejte. Mluvíte-li nahlas, či potichu, nespěchejte! Nikdo vás nehoní, nikoho nehoníte, nic vám neuteče. Je lépe říci méně, jasně, aby si posluchači podstatné zapamatovali, než je zavalit spoustou informací.

Mezi odstavci udělejte krátkou pauzu, protože v každém odstavci obvykle začíná nová myšlenka, informace apod. Představte si, že už mluvíte před posluchači. Poznáte, že vás nesežerou, vždyť jsou jen ve vaší představě. Tím si vytvoříte v sobě obranu před skutečnými posluchači. Zkrátka, už na ně budete připraveni. Máte-li možnost někomu přednášku či její část říci, využijte to!

Poznáte na něm, zda ho to zaujme – dle reakce přednášku upravte. Vždyť i spisovatelé pohádek je testují na svých dětech a romány v prvním čtení hodnotí manželky...

Před vystoupením

- moc nejezte - žaludek by odčerpával krev z mozku a zívali byste, - vejděte do prázdného sálu, stoupněte si na místo, odkud budete přednášet a prohlédněte si sál. Dýchejte zhluboka, klidně a zjistíte, že strop na vás nepadá, podlaha se nechvěje, že ten sál není vůbec velký, a vezte, že posluchači budou přátelé, kteří za vámi přišli.- Překontrolujte, zda diapozitivy, průsvitky, ukazovátko a jiné technické prostředky máte v pořádku, zda světlo na řečnickém pultíku svítí a zda mikrofon není příliš nízko. (Při předklonu brzy začnou bolet záda!) - Nejméně 20 minut před přednáškou se už o ni vůbec nestarejte!

Při přednášce

- Postupujte podle klíčových slov daného textu, nebo zvýrazněných termínů anebo text čtete, což moc nedoporučuji. - Dívejte se po posluchačích, po celém sále. Postřehnete-li, že klesá jejich pozornost, přejděte hned k další informaci, myšlence. Oni si toho určitě nevšimnou... - Zapojte posluchače do svých vývodů. Posluchače nezajímá, co všechno víte, ale co všechno užitečného z vaší přednášky můžou získat. - Posluchači jsou "jen lidé" - rádi prominou drobné nedostatky. Přílišná dokonalost může vyvolat spíš odmítavou než příznivou reakci. - Pomáhejte si různými pomůckami, jako jsou obrázky, tabulky, průsvitky, klíčová slova ... to vám usnadní přednášení a může i přednášku zachránit.

Pár poznámek na konec

- Mluvte o něco hlasitěji. Nejistý člověk drmolí a mluví o něco tišeji, - pohybujte se uvolněně, celými pažemi pohybujte. Nejistý člověk pohybuje pouze rukama a to nepůsobí dobře. Držíte-li mikrofon, můžete odejít od řečnického pultíku a dle potřeby pocházet po podiu. Někoho to uklidňuje a lépe se mu přednáší, zvláště, když mluví o textu zobrazeném na tabuli.

- Bezpodmínečně udržujte vizuální kontakt se všemi posluchači. Nedívejte se na

strop ani z okna (to působí arogantně) či na podlahu (posluchač si to vyloží jako projev nejistoty). - Mikrofon držte tak, jak to vidíte v televizi u reportérů. Nedávejte jej těsně před ústa jako zpěváci. Nechcete si přece do něj kousnout.

- A konečně nezapomeňte na prostou větu: "Děkuji za vaši pozornost", nebo "Bylo mi ctí, že jsem se mohl podělit o své zkušenosti" apod. Slušnosti není nikdy dost. Závěre vám přeji pocit radosti z přednášení a znovu opakuji: nebojte se trémy, ale zlých psů a lidí.

Viktor Dvořák